

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

©2019 СИТНИК Н. С., ШУШКОВА Ю. В.

УДК 330.101.541:004
JEL: B41; E00; O11; O14

Ситник Н. С., Шушкова Ю. В. Концептуальні аспекти реіндустріалізації економіки на основі технологічної модернізації

У статті розроблено концептуальні аспекти реіндустріалізації економіки на основі технологічної модернізації. На основі аналізу трактувань дефініцій «індустріалізація», «реіндустріалізація» та «модернізація» надано авторське визначення сутності реіндустріалізації економіки на основі технологічної модернізації. Сформульовано мету, цілі та виокремлено низку визначальних умов ефективного впровадження даних процесів. Доведено, що досягнення визначеної мети становлення та розвитку національного виробництва, нарощування потенціалу та забезпечення конкурентоспроможності галузей промисловості та інших базових видів економічної діяльності на засадах інтелектуалізації можливе за умови реалізації окреслених пріоритетних завдань, серед яких: активізація розвитку перспективних галузей і зміцнення конкурентоспроможності економіки на зовнішньому ринку; розвиток освіти, науки, інноваційного сектора та впровадження інновацій, посилення взаємодії науки, освіти та виробництва; покращення структури економіки та створення нових робочих місць; забезпечення умов для цифровізації економіки та суспільства; розбудова нових прогресивних сфер розвитку інформаційних технологій, біотехнологій, технологій у машинобудуванні, новій енергетиці та ін. Визначено, що для ефективного впровадження даних процесів потрібний системний підхід, який передбачає залучення не тільки економіко-правових засад, але й інституційних, організаційних, фінансових, інвестиційних інструментів та заходів державної промислової політики. Перспективи подальших досліджень автори вбачають у вивченні базисних механізмів та інструментів державного регулювання процесів реіндустріалізації та технологічної модернізації реального сектора економіки України.

Ключові слова: індустріалізація, реіндустріалізація, модернізація, технологічна модернізація.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-11-61-67>

Рис.: 1. **Бібл.:** 10.

Ситник Наталія Степанівна – доктор економічних наук, доцент, завідувачка кафедри державних та місцевих фінансів, Львівський національний університет імені І. Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

E-mail: nsytnik@ukr.net

Шушкова Юлія Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент, кафедра державних та місцевих фінансів, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

E-mail: shyshkova_yulia@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3836-7548>

УДК 330.101.541:004
JEL: B41; E00; O11; O14

UDC 330.101.541:004
JEL: B41; E00; O11; O14

Ситник Н. С., Шушкова Ю. В. Концептуальные аспекты реиндустриализации экономики на основе технологической модернизации

В статье разработаны концептуальные аспекты реиндустриализации экономики на основе технологической модернизации. На основе анализа трактовок дефиниций «индустриализация», «реиндустриализация» и «модернизация» представлено авторское определение сущности реиндустриализации экономики на основе технологической модернизации. Сформулированы цель, задачи и выделен ряд основных условий эффективного внедрения данных процессов. Доказано, что достижение определенной цели становления и развития национального производства, наращивания потенциала и обеспечения конкурентоспособности отраслей промышленности и других базовых видов экономической деятельности на основе интеллектуализации возможно при условии реализации определенных приоритетных задач, среди которых: активизация развития перспективных отраслей и укрепление конкурентоспособности экономики на внешнем рынке; развитие образования, науки, инновационного сектора и внедрение инноваций, усиление взаимодействия науки, образования и производства; улучшение структуры экономики и создание новых рабочих мест; обеспечение условий для цифровизации экономики и общества; развитие новых прогрессивных сфер развития информационных технологий, биотехнологий, технологий в машиностроении, новой энергетике и др. Определено, что для эффективного внедрения данных процессов нужен системный подход, который предусматривает применение не только экономико-правовых основ, но и институциональных, организационных, финансовых, инвестиционных инструментов и мер государственной промышленной политики. Перспективы дальнейших исследований авторы видят в изучении базовых механизмов

Sytnyk N. S., Shushkova Yu. V. The Conceptual Aspects of Reindustrialization of Economy, Based on Technological Modernization

The article develops the conceptual aspects of reindustrialization of economy, based on technological modernization. Based on the analysis of interpretations of definitions such as «industrialization», «reindustrialization» and «modernization», the authors' own definition of the essence of reindustrialization of economy, based on technological modernization, is presented. The goal and tasks are formulated, a number of basic conditions for efficient implementation of these processes is allocated. It is proved that achieving a specific goal in the formation and development of national production, building up the potential and ensuring competitiveness of industries and other basic economic activities based on intellectualization is possible if certain priority tasks are realized, including: activation of the development of promising industries and strengthening the competitiveness of the economy in the foreign market; development of education, science, innovation sector and introduction of innovations, strengthening the interaction of science, education and production; improvement of structure of the economy and creating new jobs; ensuring the conditions for digitalization of the economy and society; development of new progressive spheres of information technology development, biotechnology, technology in machine-building, new energetics, etc. It is defined that a systematic approach is needed to effectively implement these processes, which involves the application not only of the economic and legal frameworks, but also of the institutional, organizational, financial, investment instruments and measures in terms of public industrial policy. The authors see the prospects for further research in the study of basic mechanisms

и инструментов государственного регулирования процессов реиндустриализации и модернизации реального сектора экономики Украины.

Ключевые слова: индустриализация, реиндустриализация, модернизация, технологическая модернизация.

Рис.: 1. Библ.: 10.

Сытник Наталия Степановна – доктор экономических наук, доцент, заведующая кафедрой государственных и местных финансов, Львовский национальный университет им. И. Франко (ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина)

E-mail: nsytnik@ukr.net

Шушкова Юлия Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент, кафедра государственных и местных финансов, Львовский национальный университет имени Ивана Франко (ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина)

E-mail: shyshkova_yulia@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3836-7548>

and instruments of the State regulation of the processes of reindustrialization and modernization in the real sector of the Ukrainian economy.

Keywords: industrialization, reindustrialization, modernization, technological modernization.

Fig.: 1. Bibl.: 10.

Sytnyk Natalia S. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Head of the Department of State and Local Finance Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine)

E-mail: nsytnik@ukr.net

Shushkova Yuliia V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of State and Local Finance, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine)

E-mail: shyshkova_yulia@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3836-7548>

Особливості та виклики сучасного економічного світу, подальший руйнівний вплив деіндустріалізаційних процесів на стан економіки обумовлює пріоритетність та необхідність впровадження процесів реіндустріалізації на основі технологічної модернізації. Головною метою цих процесів є становлення та розвиток національного виробництва, нарощування потенціалу та забезпечення конкурентоспроможності галузей промисловості та інших базових видів економічної діяльності на засадах інтелектуалізації. Проте досягнення даної мети неможливе без уточнення концептуальних аспектів цього поняття.

Дослідженню процесу реіндустріалізації та її впливу на функціонування економічних систем приділялась значна увага таких вітчизняних і зарубіжних учених: Дж. Міллер, Т. Уолтон, У. Ковачич, Дж. Рабкин, В. М. Гець, С. В. Мочерний, Ю. В. Кіндзерський, В. І. Ляшенко, Є. В. Котов, Ю. П. Пашенко, Й. М. Петрович, В. Г. Бурлака, Л. І. Федулова та ін. Проте, незважаючи на велику кількість наукових праць, концептуальні аспекти реіндустріалізації економіки на основі технологічної модернізації недостатньо досліджені.

Метою статті є вивчення концептуальних аспектів реіндустріалізації економіки на основі технологічної модернізації, які можуть бути використані та служити основою для впровадження даних процесів на рівні економіки України.

У сучасних умовах економічного розвитку процеси перебудови, розбудови й оновлення техніко-технологічних систем функціонування національної економіки невід'ємно пов'язують із поняттями індустріалізації та реіндустріалізації, а також з поняттями технічної та технологічної модернізації економіки. Для вирішення завдань та впровадження цілей процесу реіндустріалізації на основі технологічної модернізації необхідно дослідити погляди вітчизняних і зарубіжних науковців щодо визначення сутності даних понять.

Досліджуючи первинну сутність поняття індустріалізації в її історичному контексті, зазначимо,

що індустріалізація визначається як створення нової техніки, обладнання та впровадження їх у господарство країни, і, перш за все, в оснащення виробничого комплексу. На думку Ю. Кіндзерського, саме завдяки швидкому індустріальному зростанню окремі країни, які розвиваються, стають впливовими активними гравцями світової економіки та політики, створюючи внаслідок цього багатополлярність та посилюючи невизначеність світового економічного розвитку [1, с. 93]. Таким чином, індустріалізація виступає потужним двигуном швидкого економічного зростання, процеси та механізми якого є актуальними для застосування протягом тривалого історичного періоду. І якщо економічно розвинені країни пройшли періоди індустріалізації ще на початку 20 століття, то для країн, що розвиваються, впровадження процесів індустріалізації є сучасним інструментом досягнення значних темпів економічного розвитку та розбудови потужних економічних систем. Водночас наслідки індустріалізації приводять до значних змін кон'юнктури світових економічних ринків та динаміки його економічного розвитку, завдяки цьому активують процеси конкуренції на світових ринках та інноваційні процес, як інструменти отримання значних техніко-технологічних і конкурентних переваг сучасного індустріального розвитку.

Проте з часом, як зазначається у працях С. Бодрунова [2, с. 128], С. Ковальова [3, с. 128], В. Ярошевича [4, с. 22] та інших науковців, процеси економічного зростання провідних країн світу значно сповільнилися, системно зменшувалися частки переробних галузей у структурі ВВП країн, поступаючись місцем добувним галузям, а в країнах із розвинутою економікою – сфері послуг, зріс рівень безробіття в реальному секторі економіки. Усі ці фактори окреслювали основні ознаки процесу деіндустріалізації як згорання промислової, індустріальної активності економічного розвитку країн світу. Таким чином, внаслідок зменшення обсягів промислового виробництва та його концентрації в розвинених кра-

інах чи перенесення виробничих комплексів у країни, що розвиваються, з метою оптимізації та зменшення вартості ресурсів та за відсутності впровадження важеної економічної політики, спрямованої на довготривалий економічний розвиток, на зміну процесу індустріалізації прийшов процес деіндустріалізації, що характеризується значним згортанням обсягів національного виробництва та сповільненням темпів економічного розвитку.

Світова економічна криза 2008–2011 рр. і необхідність подолання її руйнівних наслідків окреслили необхідність актуалізації нових хвиль техніко-технологічного розвитку, що визначаються як процеси реіндустріалізації. На думку В. Ярошевича [4, с. 23], реіндустріалізація виникла внаслідок необхідності виправлення процесів значного згортання темпів техніко-технологічного промислового розвитку, пов'язаних із деіндустріалізацією.

Одними із перших сутність процесу реіндустріалізації та її вплив на функціонування економічних систем дослідили Дж. Міллер, Т. Уолтон, В. Ковачич, Дж. Рабкін (*J. C. Miller, T. F. Walton, W. E. Kovacic, J. A. Rabkin*). За їх визначенням, реіндустріалізацією є поєднання зусиль держави, підприємництва та освітньої сфери з метою створення, координації та впровадження єдиної промислової політики, спрямованої на відтворення промислового потенціалу країни [5, р. 1–4]. Дане визначення можна вважати одним із перших намагань науковців дослідити проблематику індустріальних процесів у їх еволюціонуванні та окреслити реіндустріалізацію як певні дії державних інститутів та бізнесу, спроби здійснити відповідні зміни засобами промислової політики, зосереджуючи увагу на аспекті забезпечення промислового розвитку, не впроваджуючи при цьому системних економічних змін.

Водночас узагальнення результатів дослідження сутності реіндустріалізації дають можливість виокремити та констатувати наявність у сучасних наукових дослідженнях цього напрямку трьох основних підходів до розуміння цих процесів:

- ✦ *за першим підходом* реіндустріалізація розглядається як загальна тенденція відродження промисловості як основи економіки країни;
- ✦ *за другим* – реіндустріалізація визначається як комплекс заходів державної промислової чи економічної політики, спрямованої на відновлення промисловості та її значення в економіці;
- ✦ *за третім* – реіндустріалізація розуміється як процес, пов'язаний із розвитком високотехнологічних галузей і відновленням традиційних галузей реального сектора економіки на технологічних засадах із активним розвитком та впровадженням інновацій.

У науковій праці із проблем сучасного економічного розвитку В. Ляшенко та Є. Котова процес ре-

індустріалізації розглядається як перехід до системи гнучкого виробництва, пристосованого до динаміки змін сучасного світу та змін кон'юнктури ринку, а локомотивом таких системних змін є модернізація та переоснащення виробничих потужностей, їх повернення, перенесення із Китаю, країн Азії [6, с. 24–25]. Погоджуючись із думкою вчених, слід зазначити, що активне впровадження в процесі такого переоснащення модернізації техніко-технологічних інновацій спрямоване на активування промислових процесів, процесів відтворення та спроможне дати новий виток соціально-економічному розвитку країни.

Сучасне розуміння модернізації бере свій початок у теоріях Й. Шумпетера як економічне зростання на засадах техніко-технологічних змін та трансформацій. На цій теорії Ф. Агійон та П. Ховітт (*Ph. Aghion, P. W. Howitt*) окреслили процеси модернізації як копіювання технологій, водночас визначаючи переваги модернізації в подоланні значного техніко-технологічного відставання в технічному та технологічному розвитку [7, р. 94]. Таким чином, було здійснено перехід від розуміння модернізації як певного поліпшення, оновлення елементів конструкцій чи обладнання, його техніко-технологічного вдосконалення – до оновлення, осучаснення технічних, управлінських, організаційних процесів.

За дослідженням Л. Федулової, модернізація визначається як технологічне оновлення існуючого промислового потенціалу та активний швидкий розвиток високотехнологічного виробництва, спрямований на перетворення технологічних та організаційних, управлінських інновацій на головний фактор економічного розвитку [8, с. 128]. Зокрема, автором підкреслюється, що основою модернізаційних змін є активний науковий розвиток, створення інновацій і нових технологій чи їх залучення, оскільки сам процес модернізації потребує значної динаміки впровадження інноваційних процесів.

Своєю чергою, Й. Петрович і Н. Лушак розглядають модернізацію як стан ефективного розвитку, заснований на впровадженні у виробництво результатів науково-технічного прогресу, розбудові, оновленні техніки та технологій у всіх галузях і видах економічної діяльності, спрямований на виробництво нової інноваційної продукції, конкурентоспроможної як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, оновлення існуючих і застосування нових інноваційних технологій [9, с. 201]. Автори підіймають питання зв'язку та залежності виробництва продукції, конкурентоспроможної як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, і пов'язують його зі зростанням рівня інноваційності продукції, а процес модернізації визначають як головний активатор таких інноваційних і технологічних змін. До того ж, дане твердження стосується всіх секторів національного господарства, тому проблематика модернізації також стосується всіх секторів економічної системи країни.

На думку Ю. Пащенко, головною ознакою модернізації є пріоритетність технологічного розвитку на засадах нових наукових знань. Із впровадженням модернізації поглиблюється суспільний і технічний поділ праці, отримують розвиток інші сектори економіки, торгівля, сфера послуг, розширюються ринки товарів, капіталів, робочої сили, відбувається формування та розвиток соціальних і громадських інститутів [10, с. 51]. Таким чином, підкреслено провідну роль технологічної модернізації, основою якої є продукування та використання нових наукових знань – інновацій. Разом із тим, зазначається, що технологічна модернізація стосується не лише сфери виробництва, а поширюється на сектори торгівлі, послуг, фінансову сферу, приводить до зростання ваги та ролі інноваційної інфраструктури, науки, освіти в економічному та соціальному житті країни.

Дослідження реіндустріалізації національної економіки країни на засадах технологічної модернізації як масштабного проекту оновлення економіки країни, її галузей та секторів дає можливість окреслити значні залежності між факторами сукупного обсягу всіх необхідних інвестицій, власного промислового капіталу, що можуть бути авансованими та спрямованими на процеси модернізації; обсягу всіх необхідних матеріальних, природних, кадрових, інформаційних та інших ресурсів; часу, необхідного для розробки та реалізації проектів техніко-технологічної модернізації економіки країни, та отриманого результату індустріалізації як нової якості економічного розвитку, що в сукупності дають можливість переходу економічної системи країни на новий техніко-технологічний рівень розвитку – новий технологічний устрій.

Разом із тим, окрім залежності між часом, вартістю та якістю, для процесів індустріалізації в умовах сучасного світу та із урахуванням факторів первинної та вторинної модернізації, що реалізуються в різних економічно-суспільних, політичних умовах та обумовлюються певним рівнем розвитку економічних систем, для процесів реіндустріалізації національної економіки на засадах технологічної модернізації домінуючим є фактор власного інноваційного розвитку та трансферу існуючих інновацій, який є настільки важливим, що не може розглядатися просто як ресурс технологій. Внаслідок цього трансфер технологій для успішної реалізації процесів реіндустріалізації для країн із наздоганяючою економікою є першочерговим по важливості фактором, який виступає основним двигуном реіндустріалізаційних процесів, що в сучасних умовах техніко-технологічного розвитку не можуть бути реалізовані в рамках інноваційних напрацювань та можливостей однієї країни. Тому даний процес виходить за межі національного та потребує для його успішної та швидкої реалізації доступу до світових технологій і можливості їх залучення та використання.

У контексті процесів індустріалізації слід зазначити, що реіндустріалізація сама по собі передбачає оновлення, швидке зростання ефективності функціонування виробничо-промислового комплексу економічної системи країни в цілому. Таким чином, процеси реіндустріалізації не можуть бути реалізованими без змін, оновлення самих виробничих, техніко-технологічних потужностей. Відповідно, реіндустріалізація в сучасних економічних реаліях може бути впровадженою за умов здійснення технологічної модернізації економіки країни та її секторів.

У підсумку проведених теоретичних досліджень слід зазначити, що реіндустріалізація, як процес структурних змін та інституційних реформ у системі національного господарства, орієнтована на становлення та розвиток, нарощування потенціалу та забезпечення конкурентоспроможності нових прогресивних галузей промисловості та інших базових видів економічної діяльності (розвиток інформаційних технологій, біотехнологій, технологій у машинобудуванні, альтернативній, новій та ефективній енергетиці тощо) на засадах інтелектуалізації.

При цьому під інтелектуалізацією слід розуміти розвиток цих галузей на основі розвитку та взаємодії освіти, науки та активного застосування сучасних інформаційних технологій та засобів, що складають основу інтелектуально-кадрового забезпечення; активне впровадження інновацій і забезпечення прав і захисту інтелектуальної власності; системне впровадження процесів інтелектуалізації та розвитку на засадах цифровізації економіки та господарських відносин.

Водночас реіндустріалізація економіки на основі технологічної модернізації – це процес відновлення та зростання темпів індустріального розвитку внаслідок оновлення (на інноваційних засадах) техніко-технологічних потужностей економічної системи країни, активного впровадження інституційних реформ і структурних змін, відбудови реального сектора економіки з метою створення потужного індустріального базису, основи майбутнього ефективного соціально-економічного розвитку національної економіки.

На *рис. 1* наведено концептуальні аспекти впровадження процесу реіндустріалізації національної економіки на основі технологічної модернізації.

Головною метою реіндустріалізації на основі технологічної модернізації є становлення та розвиток національного виробництва, нарощування потенціалу та забезпечення конкурентоспроможності галузей промисловості та інших базових видів економічної діяльності на засадах інтелектуалізації.

Пріоритетними цілями процесу реіндустріалізації є:

- ✦ активізація розвитку перспективних галузей і зміцнення тим самим конкурентоспроможності економіки на зовнішньому ринку;

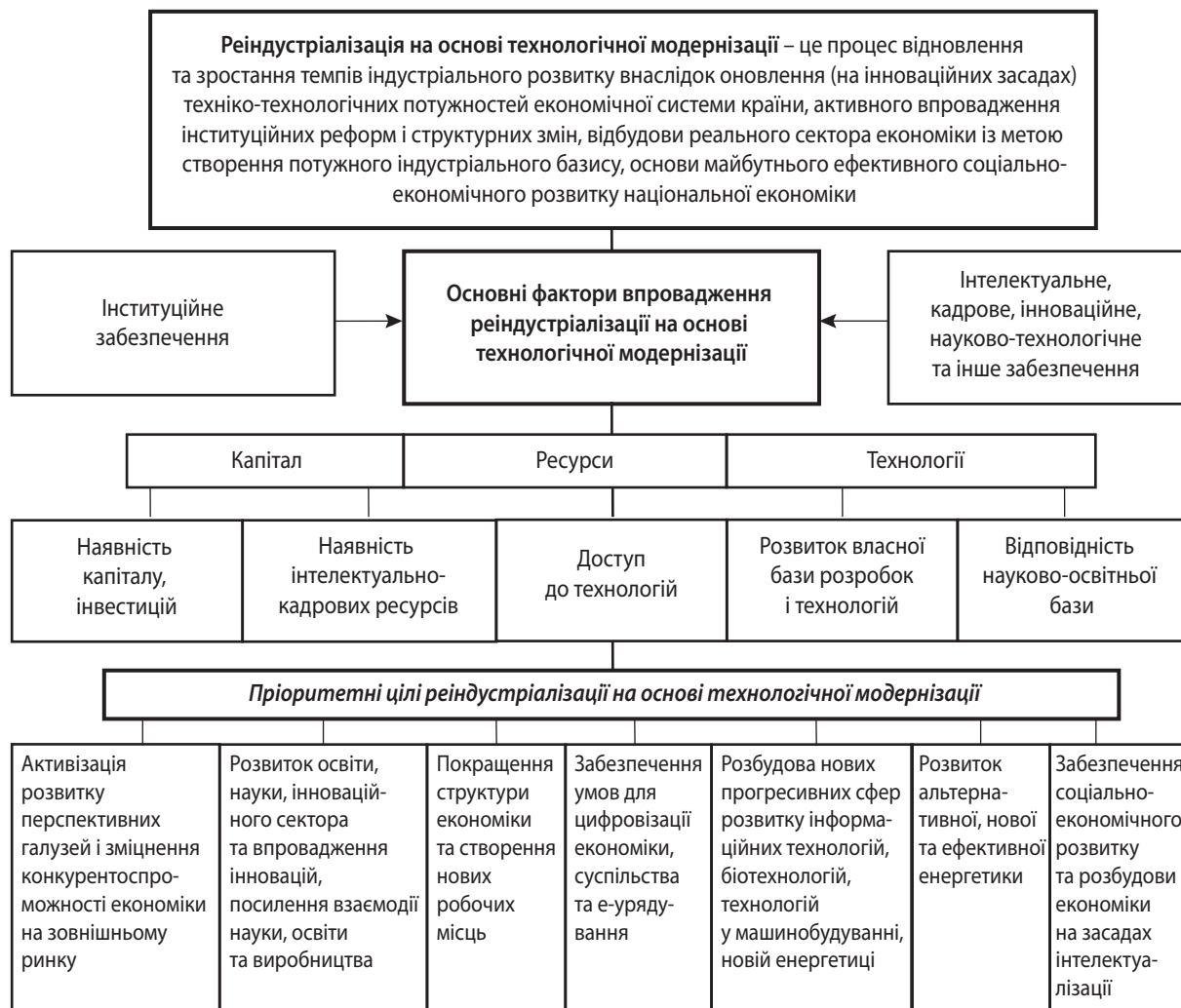

Рис. 1. Концептуальні аспекти впровадження процесу реіндустріалізації національної економіки на основі технологічної модернізації

Джерело: авторська розробка.

- ✦ розвиток освіти, науки, інноваційного сектора та впровадження інновацій, посилення взаємодії науки, освіти та виробництва;
- ✦ покращення структури економіки та створення нових робочих місць;
- ✦ забезпечення умов для цифровізації економіки, суспільства та е-урядування;
- ✦ розбудова нових прогресивних сфер розвитку інформаційних технологій, біотехнологій, технологій у машинобудуванні, новій енергетиці;
- ✦ розвиток альтернативної, нової та ефективної енергетики;
- ✦ забезпечення соціально-економічного розвитку та розбудови економіки на засадах інтелектуалізації.

Виходячи з того, що реіндустріалізація є складним процесом, оскільки активує комплексні та системні зміни у виробничій, технологічній, інноваційній, науковій, освітній та інших сферах, для його ефективного впровадження потрібний систем-

ний підхід, який передбачає залучення не тільки економіко-правових засад, але й інституційних, організаційних, фінансових, інвестиційних інструментів та заходів державної промислової політики.

При цьому, основою ефективного впровадження процесів реіндустріалізації є їх державне регулювання, що здійснюється із розробкою та реалізацією державної стратегії реіндустріалізації на засадах технологічної модернізації, із визначенням стратегічних пріоритетів державної політики, розробленням комплексу дій щодо вдосконалення інституційного базису технологічної модернізації економіки країни, а також розробкою організаційно-економічного механізму та інструментарію реалізації стратегії реіндустріалізації на основі технологічної модернізації із активуванням інноваційної діяльності, формуванням інституційного механізму структурно-технологічних змін та розбудовою відповідної сучасної інфраструктури створення та розвитку нових технологій.

Разом із тим, ефективного впровадження процесів реіндустріалізації на основі технологічної модер-

нізації потребує залучення та використання значних обсягів фінансових, інтелектуальних, інформаційних, матеріальних та інших видів ресурсів, передусім наявність і можливість залучення та використання капіталу, інвестицій, інтелектуального потенціалу країни, інформатизації процесу – використання інформації та сучасних інформаційних технологій, можливість активізації та розробки власних інноваційних технологій та продуктів і залучення провідних технологій.

ВИСНОВКИ

Особливості та виклики сучасного економічного світу, подальший руйнівний вплив деіндустріалізаційних процесів на розвиток економіки обумовлює пріоритетність та необхідність впровадження процесів реіндустріалізації на основі технологічної модернізації. Проте досягнення визначеної мети становлення та розвитку національного виробництва, нарощування потенціалу та забезпечення конкурентоспроможності галузей промисловості та інших базових видів економічної діяльності на засадах інтелектуалізації можливе за умови реалізації окреслених пріоритетних завдань, серед яких:

- ✦ техніко-технологічна реструктуризація, модернізація, оновлення існуючих виробничих потужностей та розбудова нових;
- ✦ зміна, збалансування структури промисловості країни;
- ✦ зміна структури продукції промисловості зі зростанням частки випуску високотехнологічної продукції та середньотехнологічної продукції в структурі промислового виробництва;
- ✦ оптимізація виробничих процесів, розбудова нових технологічних зв'язків на засадах кооперації та спеціалізації, розбудова нових ланцюгів створення цінностей;
- ✦ внаслідок цього – перехід на випуск нової конкурентоздатної як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках продукції;
- ✦ зростання обсягів виробництва продукції з високою часткою доданої вартості;
- ✦ впровадження нових технологій із метою зростання ефективності використання наявних матеріальних, енергетичних, кадрових ресурсів, зростання енергоефективності, екологічності виробництва та стандартів якості;
- ✦ забезпечення продукцією вітчизняного виробництва потреб внутрішнього ринку країни та її населення;
- ✦ зростання частки експорту продукції вітчизняного виробництва з високою часткою доданої вартості, визначення місця держави в загальному світовому поділі праці.

Реалізація всіх вищезазначених перспективних цілей забезпечить впровадження процесів реіндустріалізації, перехід промисловості на п'ятий тех-

нологічний рівень та стимулюватиме ефективний, динамічний промисловий і соціально-економічний розвиток країни. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Кіндзерський Ю. В. Промисловість України: стратегія і політика структурно-технологічної модернізації: монографія. Київ, 2013. 536 с.
2. Бодрунов С. Д. Реіндустріалізація економіки і проблема імпортозамещения: роль і задачі інформаційної індустрії. *Вестник РЭУ им. Г. В. Плеханова*. 2015. № 4. С. 127–132.
3. Ковалёв С. Г. Возможности неоиндустриального развития России в современных геополитических условиях // Интеграция производства, науки и образования и реиндустриализация российской экономики: сб. мат-лов между конгресса. Москва: ЛЕНАНД, 2015. С. 127–139.
4. Ярошевич В. И. Современные мировые тенденции развития промышленности. *Белорусский экономический журнал*. 2017. № 2. С. 21–36.
5. Miller J. C., Walton T. F., Kovacic W. E., Rabkin J. A. Industrial Policy: Reindustrialization Through Competition or Coordinated Action? *Yale Journal on Regulation*. 1984. Vol. 2. Issue 1. P. 1–37.
6. Ляшенко В. І., Котов Є. В. Україна XXI: неоіндустріальна держава або «крах проекту?»: монографія. Київ: Інститут економіки промисловості, 2015. 196 с.
7. Aghion Ph., Howitt P. W. *The Economics of Growth*. The MIT Press, 2008. 520 p.
8. Технологічна модернізація промисловості України / Л. І. Федулова, І. А. Шовкун, С. В. Захарін та ін.; за ред. Л. І. Федулової. Київ: Четверта хвиля, 2008. 472 с.
9. Петрович Й. М., Луцук Н. С. Сутнісна характеристика поняття модернізації підприємства в системі економічних категорій. *Вісник Національного університету Львівська політехніка*. 2012. № 748. С. 199–206.
10. Пащенко Ю. П. Концептуальні аспекти модернізації економічної системи. *Агроекономіка*. 2017. № 10. С. 45–53.

REFERENCES

- Aghion, Ph., and Howitt, P. W. *The Economics of Growth*. The MIT Press, 2008.
- Bodrunov, S. D. "Reindustrializatsiya ekonomiki i problema importozameshcheniya: rol i zadachi informatsionnoy industrii" [Re-industrialization of Economy and Import-Substitution: The Role and Goals of Information Industry]. *Vestnik REU im. G. V. Plekhanova*, no. 4 (2015): 127-132.
- Fedulova, L. I. et al. *Tekhnologichna modernizatsiia promyslovosti Ukrainy* [Technological Modernization of the Industry of Ukraine]. Kyiv: Chetverta khvylia, 2008.
- Kindzerskiy, Yu. V. *Promysloviy Ukrainy: stratehiya i polityka strukturno-tekhnologichnoi modernizatsii* [Industry of Ukraine: Strategy and Policy of Structural and Technological Modernization]. Kyiv, 2013.
- Kovalev, S. G. "Vozmozhnosti neoindustrialnogo razvitiya Rossii v sovremennykh geopoliticheskikh usloviyakh" [Opportunities for Neo-industrial Development of Russia in Modern Geopolitical Conditions]. *Integratsiya proizvodstva, nauki i obrazovaniya i reindustrializatsiya rossiyskoy ekonomiki*. Moscow: LENAND, 2015. 127-139.

Liashenko, V. I., and Kotov, Ye. V. *Ukraina XXI: neoindustrialna derzhava abo «krakh proektu»?* [Ukraine XXI: Neo-industrial State or "Project Collapse"?]. Kyiv: Instytut ekonomiky promyslovosti, 2015.

Miller, J. C. et al. "Industrial Policy: Reindustrialization Through Competition or Coordinated Action?" *Yale Journal on Regulation*, vol. 2, no. 1 (1984): 1-37.

Pashchenko, Yu. P. "Kontseptualni aspekty modernizatsii ekonomichnoi systemy" [Conceptual Aspects of Modernization of the Economic System]. *Ahrosvit*, no. 10 (2017): 45-53.

Petrovych, I. M., and Lushchak, N. S. "Sutnisna kharakterystyka poniattia modernizatsii pidpriemstva v systemi ekonomichnykh katehori" [The Essential Characteristic of the Concept of Enterprise Modernization in the System of Economic Categories]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu Lvivska politehnika*, no. 748 (2012): 199-206.

Yaroshevich, V. I. "Sovremennyye mirovyie tendentsii razvitiya promyshlennosti" [Current World Trends of Industry Development]. *Beloruskiy ekonomicheskii zhurnal*, no. 2 (2017): 21-36.

УДК 336.748.12
JEL: E42

ПРИЧИНИ ВРАЗЛИВОСТІ ТА СТІЙКОСТІ КОНВЕНЦІЙНОГО МОНЕТАРНОГО РЕЖИМУ – ГНУЧКОГО ІНФЛЯЦІЙНОГО ТАРГЕТУВАННЯ

©2019 КРИЧЕВСЬКА Т. О.

УДК 336.748.12
JEL: E42

Кричевська Т. О. Причини вразливості та стійкості конвенційного монетарного режиму – гнучкого інфляційного таргетування

Мета статті – з'ясувати, які виклики сьогоденні постають перед конвенційним монетарним режимом – гнучким інфляційним таргетуванням: технічно (з точки зору застосування функції реакції у вигляді різновиду правила Тейлора) і як до елементу суспільного договору, а також чому його досі позиціонують як своєрідний «кінець історії» в монетарній політиці. Виділено такі технічні умови ефективності гнучкого інфляційного таргетування: релевантність інфляції як ключового індикатора циклічної динаміки; наявність, спрямованість та щільність зв'язку між інфляцією та діловою активністю; адекватність оцінок нормальних значень макроекономічних показників. Розглянуто, наскільки вони виконуються на сучасному етапі. Показано, що в умовах фінансiалiзацiї, на протипагу iнфляцiї, вагомими iндикаторами економiчного циклу стають показники стану фiнансового ринку, а сама iнфляцiя пiсля здобуття довіри до нацiональної антиiнфляцiйної полiтики в багатьох краiнах значною мiрою визначається борговими циклами, глобальними чинниками, тривалим сповiнненням економiчного зростання, зниженням рiвноважних реальних вiдсоткових ставок. Виявлено, що модифiкацiю кривих Фiлліпса можуть спричиняти: дiя закону Гударта; змiна характеру ринку працi в розвинутих економiках; посилення впливу глобальних чинникiв на внутрiшню iнфляцiю та їх невизначенiсть; технологiчні фактори. Розкрито деякi суперечностi iнфляцiйного таргетування як елементу суспiльного договору – цiнова стабiльнiсть як одночасно унiверсальне та групове благо і позирнiсть простоти та прозоростi цього монетарного режиму. Сформульовано фактори стiйкостi iнфляцiйного таргетування як конвенцiйного монетарного режиму: цiннiсть його здобуткiв у стабiлiзацiї iнфляцiйних очiкувань; широта, гнучкiсть, складнiсть і розмитiсть; мiнливiсть і невизначенiсть самих структурних змiн, що пiдривають його ефективнiсть; вбудованiсть не лише в нацiональнi суспiльнi договори, але й у мiжнародний, укладений пiсля краху Бреттон-Вудської валютної системи.

Ключові слова: конвенційний монетарний режим, гнучке інфляційне таргетування, довіра, правило Тейлора, суспільний договір, крива Філіпса, борг інституційних секторів, глобальні чинники інфляції.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-11-67-76>

Рис.: 3. **Формул.:** 1. **Бібл.:** 23.

Кричевська Тетяна Олександрівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу економічної теорії, Інститут економіки та прогнозування НАН України (вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна)

E-mail: tetyanakrychevska75@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1940-6820>

УДК 336.748.12
JEL: E42

Кричевская Т. А. Причины уязвимости и устойчивости конвенционного монетарного режима – гибкого инфляционного таргетирования
Цель статьи – выяснить, какие вызовы сегодня встают перед конвенционным монетарным режимом – гибким инфляционным таргетированием: технически (с точки зрения применения функции реакции в виде разновидности правила Тейлора) и как к элементу общественного договора, а также почему его до сих пор позиционируют как своеобразный «конец истории» в монетарной политике. Выделены следующие технические условия эффективности гибкого инфляционного таргетирования: релевантность инфляции как ключевого индикатора циклической динамики; наличие, направленность и плотность связи между инфляцией и деловой активностью; адекватность оценок нормальных значений макроекономических показателей. Рассмотрено, насколько они выполняются на современном этапе. Показано, что в условиях финансализации, в противовес инфляции, весомыми индикаторами экономического цикла становятся показатели состо-

UDC 336.748.12
JEL: E42

Krychevska T. O. Causes of Vulnerability and Resilience of the Conventional Monetary Regime – Flexible Inflation Targeting

The article is aimed at identifying the challenges that the convention monetary regime – flexible inflation targeting – faces today: both technically (in terms of applying the reaction function in the form of a variety of Taylor's rule) and as an element of public treaty, and the next: why it is still positioned as a kind of «end of history» in monetary policy. The following technical conditions for the efficiency of flexible inflation targeting are allocated: relevance of inflation as a key indicator of cyclical dynamics; availability, focus and density of the link between inflation and business activity; adequacy of estimates of normal macro-economic indicators. The extent these conditions are implemented at in the present stage, is considered. It is shown that in the conditions of financialization, as opposed to inflation, the indicators of status of the financial market become significant indicators of